

1998 - 2023 · 25 anys

FREQÜÈNCIA

Magazín octubre 2023 ● Número 372 ● 10.000 exemplars

Manresa es prepara per ser el 2024 capital de la sardana

La irrupció del grup 'The Tyets' en el panorama musical a ritme del "Coti x Coti" ens fa plantejar al món sardanista què en pensen que milers de persones participin a les festes populars ballant la dansa més catalana, la sardana

Anem d'estrena

Inaugurem les noves instal·lacions de Taronja TV i l'Enllaç a Igualada

Arriba la Mediterrània'23

Després dels anys de pandèmia torna la Fira a Manresa ja normalitzada

A més a més

OPINIÓ

TECNOLOGIA

ACTUALITAT

ENTREVISTA

GASTRONOMIA

ÉS NOTÍCIA

1280° montserrat riu

Exposició

Del 24 d'agost al 22 d'octubre de 2023

Horaris de visita: de dimarts a diumenge de 17.30 a 20.30 h

RITME CATALÀ

Pilar Goñi Garriga

Us confesso que vaig quedar ben parada quan vaig saber que 15.000 persones es van congregar per la Festa Major de Manresa per veure The Tyets. I encara em vaig impressionar més en saber que havien ballat a ritme de sardana des dels més joves fins als més grans.

El duet de Mataró explica que l'èxit de la seva cançó va començar amb un missatge d'Aitana Bonmatí a Instagram. Estem parlant de la jugadora de futbol femení del Barça més premiada del darrer any a la Champion com a millor jugadora europea. En entrar al vestidor blaugrana, les jugadores el van convertir en el seu himne particular. El "Coti x Coti", la sardana que se sent ara a tot el món.

I és curiós perquè, com moltes accions que triomfen, va néixer per casualitat. Els dos músics van fer una lletra i la van deixar reposar molts mesos. I un dia van pensar a fer una cançó una mica graciosa, una sardana, i ho van fer sense cap intencionalitat i la van treure i va explotar. A la gent li va entrar molt bé la cançó i està batent rècords.

Dins el món sardanista hi ha detractors i d'altres a qui els encanta. La veritat és que han donat al clau i el que hauria semblat impossible fa uns mesos ara és una realitat. Una manera senzilla, sense fer soroll però que ha tingut un gran ressò, de fer que la sardana torni a estar de moda. Benvinguts, The Tyets. L'heu clavada. ●

//// EN AQUEST NÚMERO ////

- 4 EL REPORTATGE**
L'ENLLAÇ DELS ANOIENS I CANAL TARONJA ANOIA ESTRENNEN NOVES INSTAL·LACIONS AMB LA PRESENCIA DEL PARE ABAT DE MONTSERRAT
- 6 ENTREVISTA**
L'HURACÀ THE TYETS ARRASA
- 12 OPINIÓ**
NÚRIA SOLER: THE TYETS, JOVES I DESINHIBITS
- 14 PERFIL**
MEÏA SANTIAGO
- 16 OPINIÓ**
BRIGITTE BAREA: "MEÏA SANTIAGO, UN SOMNI FET REALITAT"
- 17 ÉS NOTÍCIA**
LA FIRA MEDITERRÀNIA ARRIBA AMB 83 PROPOSTES I AMB LA PLENA NORMALITAT POSTPANDÈMIA
- 18 ÉS NOTÍCIA**
11 DE SETEMBRE A LA MANRESANA
- 19 IN MEMORIAM**
JAUME MIRA, L'HOMME TRANQUIL DEL PARTIT POPULAR
- 20 HA PASSAT I PASSARÀ**
- 22 ESPECIALS PEDRES**
TURMALINA
- 23 GASTRONOMIA**
LA CARXOFA, MENJAR SA
- 24 ESCAPADES**
MERANGES, COR DE LA BAIXA Cerdanya
- 26 COM ET DIUS**
PILAR
- 28 CIÈNCIA**
EURECAT I ALTHAIA DESENVOLUPEN UNA APLICACIÓ DIGITAL DE MEDICINA PERSONALITZADA QUE DONA CONSELLS DE SALUT I FA SEGUIMENT DE PACIENTS CRÒNICS A MANRESA
- 30 CINEMA I INFORMACIÓ**
- 31 TELEVISIÓ**
LA XARXA EN MARXA!

VITALDENT

Volem veure't somriure

+ informació

Passeig de Pere III, 68 · 938 748 588 · Manresa

Carrer Nou, 47 · 931 706 297 · Manresa

Núm. Reg. Sanitari: E08978632

ALUMINIS SANT SALVADOR

donem calidesa a la teva llar

TEL./FAX - 93 877 20 82

MÒBIL - 615 814 965

POL. IND. BUFALVENT

C/ESTEVE TERRADES 43 · MANRESA

L'Enllaç dels Anoiencs i Canal Taronja Anoia estrenen noves instal·lacions amb la presència del pare abat de Montserrat

Montse Figueras, directora de l'Enllaç; Sergi Lladó, director de Canal Taronja Anoia; Miquel Canet, soci de l'Enllaç; Ferran Debant, president de l'Enllaç i Canal Taronja TV, davant el micro; el pare abat de Montserrat, Manel Gasch; l'alcalde d'Igualada, Marc Castells; el secretari de Mitjans de Comunicació i Difusió de la Generalitat, Oriol Duran, i el conseller delegat de La Xarxa de Televisions Locals de Catalunya, Marc Melillas, en l'acte inaugural

Per Pilar Goñi

Fotos: Manel Marimon i Gomis, Montse Costa

L'Enllaç dels Anoiencs i Canal Taronja Anoia, que forma part del nostre grup de comunicació igual que Freqüència, han estrenat instal·lacions a Igualada amb una gran festa d'inauguració el 19 de setembre. Els dos mitjans de comunicació sumen forces en uns nous estudis al carrer de la Soledat, de la capital de l'Anoia, cosa que permet un salt qualitatiu en el contingut tant del setmanari gratuït com de la televisió de proximitat.

Més d'un centenar de persones entre responsables polítics, empresaris i empresàries, entitats i mitjans de comunicació han format part de l'acte, en el qual ha estat presents el pare abat de Montserrat, Manel Gasch, que ha beneït els estudis i una marededéu de Montserrat.

L'acte inaugural s'ha fet en uns jardins propers a les instal·lacions amb uns parlaments inicials a càrrec de Montserrat Figueras, directora de l'Enllaç dels Anoiencs, i Sergi Lladó, director de Canal Taronja Anoia, el qual ha destacat que "amb aquesta nova ubicació a prop del mercat de la Masuca hem fet un salt qualitatiu i totxo a totxo i treballant en equip amb tot el personal que s'ha esforçat per fer-ho possible".

Per la seva banda, Montserrat Figueras ha dit que "he agafat el relleu com a directora de l'Enllaç com un repte engrescador i il·lusionant d'aquest mitjà de referència, i tot l'equip portarem la publicació setmanal al lloc més alt".

Seguidament, ha estat el torn de Ferran Debant, president del Grup Taelus de Comuni-

Més d'un centenar de persones es van reunir per festejar la inauguració de l'Enllaç i Canal Taronja

ció —del qual formen part Canal Taronja, l'Enllaç i aquesta publicació, Freqüència, així com Ràdio Manresa, Canal Taronja Osona i Moianès, Canal Taronja central, TV Sabadell-Vallès—, que ha destacat que fa 15 anys es va inaugurar la televisió a Igualada. Després, es va adquirir l'Enllaç: “Per a mi és un sentiment —ha dit— i avui estic molt content d’haver arribat fins aquí al costat de grans companys de viatge, com el meu soci Miquel Canet i tota la societat anoienc, que ens ha fet costat i confiança”.

Debant ha donat la paraula al convidat d'honor de la jornada. El Reverendíssim Pare Abat de Montserrat, Manel Gasch, a qui se li ha fet entrega d'un obsequi i se li ha agraït la seva presència en un dia tan especial per al món de la comunicació local. El pare abat ha comentat que “em fa especial il·lusió ser avui aquí, sobretot per la vinculació amb Igualada i l'Anoia. Ens falten mitjans de comunicació que emprin la llengua catalana, que l'apropin i la dignin bé i això vol dir amb veritat informativa, ja que ‘dir bé’ també significa parlar amb llibertat i propagar la nostra llengua”.

Els parlaments han continuat amb les paraules d'enhonor del conseller delegat de La Xar-

Les noves instal·lacions d'ambdós mitjans es troben al carrer Soledat d'Igualada, prop del mercat de la Masuca

xa de Comunicació Local, Marc Melillas, que ha donat importància a “tenir un bon inici com aquest és vital, es veu que hi ha un bon equip i un gran entusiasme, compromís social i amb la ciutadania. La Xarxa amb aquestes instal·lacions avui es fa més forta”.

Per la seva banda, el secretari de Mitjans de Comunicació i Difusió de la Generalitat, Oriol Duran, ha exposat en el seu parlament que “és un orgull inaugurar aquest espai. Un mitjà de comunicació com aquest ens mostra que s'està creixent a l'Enllaç i a Canal Taronja Anoia. Crear

un mitjà com aquest és qüestió de molta fe i una manera d'ajudar a tirar endavant la cultura, la llengua i la comunicació”.

Per tancar els parlaments, l'alcalde d'Igualada, Marc Castells, ha volgut fer èmfasi en la figura de Ferran Debant, “un empresari manresà que inverteix a l'Anoia”, i ha destacat que “saps que és dijous perquè veus a la gent d'Igualada amb l'Enllaç sota el braç”. I ha afegit que “Canal Taronja Anoia ha sobreviscut de l'analògic al digital i s'ha mostrat com una televisió de referència, de proximitat i que dona veu a tothom perquè es pugui explicar”.

El centenar de convidats a l'acte han anat visitant ambdues redaccions i els dos nous platós que Canal Taronja Anoia ha estrenat aquest setembre amb la inauguració de la nova temporada. La festa ha continuat amb un aperitiu per als assistents.

L'acte ha comptat amb la presència de la majoria d'alcaldes i alcaldesses de la comarca, representants del Consell Comarcal, el president de TDI, Frederic Cano, el conseller secretari de la CCMA, Lluís Garriga, i empresaris destacats del territori. ●

L'huracà The Tyets arrasa

Per Pilar Goñi

Fotos: Anna Ballesteros, Genís Sáez - Ajuntament de Manresa

Van portar més de 15.000 persones al carrer Sallent per la Festa Major de Manresa. Es diuen The Tyets i han estat el fenomen d'aquest estiu en tots els concerts que han protagonitzat. I ens preguntem: hi ha un abans i un després en el món de la sardana des que aquesta formació ha aterrat?

Són de Mataró i es diuen Oriol de Ramon i Xavier Coca, i són els dos nois que hi ha darrere de la banda de reggaeton en català The Tyets. El seu darrer àlbum, *Èpic solete*, ha arrasat. Han guanyat dos premis Enderrock, el de millor cançó i el de millor videoclip. Una constatació més que s'han consolidat com una banda referent.

Amb 24 anys, s'han convertit en una banda referent de la música en català. L'Oriol diu que "hem crescut des de zero. Vam obrir el grup nosaltres dos en un garatge a Mataró i hem vist de tot. No ens coneixia ningú i, de mica en mica, hem anat creixent. Hem tocat

a casals populars i a festes autoorganitzades. Amb cinc anys hem crescut molt. Crec que és maco, perquè hem pogut tastar totes les etapes vitals del grup. I encara ara intentem no córrer, no cremar etapes. Pas a pas, ara fem un Apollo, ja veurem quan fem el Razz. Ja veurem si es poden fer coses més grans".

Coti, bailoteo, marujeo, parkineo... són algunes de les paraules que formen part del seu diccionari particular i del de molts joves, amb els qui, sense cap mena de dubte, han connectat. "Intentem parlar un català correcte, però fent servir les paraules d'avui en dia", diuen. Expliquen que no han estat mai uns alumnes exemplars i que tampoc s'havien proposat ser artistes, això sí, la devoció per la música els ve de lluny. Amb un to alegre i irreverent, diuen que se senten còmodes amb el moment que viuen, però que cal trencar amb els prejudicis que hi ha cap als joves i aquesta mena de música.

Tot va començar a Instagram. Aitana Bon-

matí va enviar un missatge a The Tyets per explicar-los que els escoltaven al vestidor i que dues de les seves cançons, "Coti x Coti" i "Bailoteo", eren himnes per a elles. Així va néixer una relació que ha fructificat els darrers mesos. Poques hores abans de la final d'Eindhoven, es van intercanviar missatges d'agraïment i de bona sort. Això li deien Xavier Coca i Oriol de Ramon a l'Aitana: "Aitana, espero que dissabte vagi superbé i que porteu la copa a casa. Molta merda a tu i a tot l'equip, sou les millors i segur que farem uns bons ballots amb la celebració d'aquesta Champions".

La seva interpretació al camp del Barça el dia de Sant Jordi en el descans de l'enfrontament entre el Barça i el Madrid va suposar per als nois de Mataró recuperar "l'amor cap a la sardana i la cultura catalana". El tema ha despertat interès per aprendre a ballar la dansa popular de Catalunya. De "Coti x Coti", una sardana reggaeton. Una fusió sense precedents és la cançó que ha sorprès més del disc. Segons Xavier Coca, "ha estat una mica inesperat. Aquesta cançó era so-

El 'boom' mediàtic del "Coti x Coti" ha estat inesperat. Veure milers de persones ballant sardanes en un concert és inèdit

bre la taula quan vam treure 'De l'1 al què?', però era una cançó totalment diferent: no hi havia la part de sardana, era una cançó de reggaeton normal. Hem pres bones decisions encadenades. 'Coti x Coti' no havia de sortir com a senzill i, de cop i volta, ha fet un boom mediàtic i molta gent s'ha sentit interpel·lada. Ha generat un sentiment retro-

bat amb el folklore i la cultura catalana". La rebuda del seu darrer disc ha estat més que espectacular, fins al punt de batre el rècord d'oients mensuals a Spotify, que ja ha traspassat el llinar del milió. Encara que aquesta xifra va pujant. The Tyets no són els primers artistes catalans que passen el llinar del milió: Rosalía, Serrat, Rigoberta Bandini o Bad Gyal ja hi havien arribat, però sí que són els primers a fer-ho amb un repertori majoritàriament en català.

Part de l'èxit de "Coti x Coti" l'associem al fet que la cançó hagi trencat els esquemes habituals de la música. Veure en un concert tot el públic cantant i ballant una sardana com a Manresa no és gaire habitual i feia dècades que no es veia en places i viles del nostre país. "Tenir una tenora en una cançó de reggaeton no és una cosa amb la qual et trobis cada dia i el so desperta alguna cosa diferent", ha destacat l'Oriol.

El món de les sardanes en general ha sigut aquests últims anys un món en segon pla: sí que és veritat que molta gent en coneix l'existència, però no ha sigut coneguda

26a Fira Mediterrània Manresa

Del 5 al 8 d'octubre de 2023

Arrel & Arts en viu

#FMediterrania
firamediterrania.cat

MÚSIQUES DEL MÓN · MÚSICA FOLK
ARTS ESCÈNIQUES · CULTURA POPULAR

84 propostes artístiques
i moltes activitats més!

Organitza:

Amb el suport de:

Ballada de sardanes amb gent jove al pati de l'Institut Lluís de Peguera de Manresa

popularment entre els joves fins ara, entre els quals sembla que s'està tornant a conèixer més profundament.

Amb la perspectiva de l'any 2024, Manresa es proposa repetir sis dècades després la capitalitat de la sardana. I així com és evident que en aquest temps la ciutat ha canviat, cal dir que la sardana també. El seu indiscutible interès musical o plàstic ara conviu en un entorn diferent i, fins i tot, han aparegut d'altres maneres de ballar-la o cantar-la, com la que proposen The Tyets. El moviment sardanista ha evolucionat. Una sardana menys multitudinària, és cert, però viva.

Des de Manresa, al llarg del segle passat, es va fomentar el sardanisme a tota la comarca, fins al punt que del segle XX queden inventariades fins a 50 colles a Manresa i 90 més a la comarca del Bages. A Manresa, les primeres sardanes s'interpretaren el dia 29 d'agost de 1904, a la plaça Major, per la Festa Major. La seva consolidació la va promoure el Foment de la Sardana, fundat el 1907, fruit de l'ambient sardanista que ja respirava la ciutat, i des de llavors, la tradició sardanista s'ha mantingut sempre, amb esdeveniments molt importants i únics, malgrat els moments difícils del s. XX.

Manresa Capital de la Sardana 2024, a iniciativa de la Confederació Sardanista de Catalunya, és un esdeveniment que acollirà durant tot l'any diferents accions en què el món de la sardana i la dansa catalana conviurà amb la festa, la cultura, l'ensenyament, el comerç...

vessants molt variats per apropar i enaltir la sardana arreu de la ciutat.

El títol de capital de la sardana s'atorga anualment a un municipi diferent, que, de març a març, ha de fer un seguit d'activitats culturals i lúdiques destinades a reivindicar, difondre i promoure la sardana. El projecte és coordinat per la Confederació Sardanista de Catalunya i va iniciar-se el 2013 com a resultat del treball conjunt entre l'aleshores Federació Sardanista de Catalunya, la Unió de Colles Sardanistes i l'Obra del Ballet Popular.

Ara bé, cal tenir present que la capital de la sardana és hereva i continuadora de l'antiga celebració de ciutat pubilla, instaurada el 1960 per l'Obra del Ballet Popular. La ciutat pubilla —títol que Manresa va obtenir el 1963— va celebrar-se fins a l'any 2011, tot i que amb la recuperació de les institucions democràtiques i el restabliment de la Generalitat de Catalunya cada vegada havia anat accentuant el seu to més festiu.

L'esdeveniment a Manresa fou el resultat de l'esforç de diversos col·lectius locals, encapçalats per l'Agrupació Manresana de Folklore i el Casal Cultural Dansaires Manresans, però també l'Orfeó o el Centre Excursionista de la Comarca de Bages.

Dins el món sardanista, hi ha opinions per a tots els gustos. El Casal Cultural Dansaires Manresans, que van ser administradors de la Festa de la Llum el 2022, van retornar el concurs de colles i la sardana va tornar a ser protagonista a la plaça Major de Manresa.

Després de 30 anys sense concurs sardanista, va reunir nou colles sardanistes d'arreu de Catalunya, entre les quals hi havia dues colles del grup manresà Dintre el Bosc, i es va proclamar vencedora la colla Violetes del Bosc, de Barcelona.

Al certamen hi va haver colles de quatre categories diferents. En la categoria infantil va guanyar l'única participant, la colla dels petits d'Amunt i Crits de Terrassa.

Guillem Muñoz, dansaire del cos de dansa del Casal Cultural Dansaires Manresans, considera que "realment perquè el jovent vagi a ballades caldria fer més un treball comunitari més intensiu des del món de les sardanes (oferint-les i promovent-les més enllà dels tradicionals cursos de sardanes). S'hauria de fer des d'un punt en què el jove estigui en la seva zona de confort i a partir d'aquí desenvolupar el seu interès per les sardanes".

Pel que pensa Guillem Muñoz, el grup The Tyets ha estat "una influència que ha sigut un moviment molt fort d'interès per la sardana cap als joves, fins al punt que s'han ballat sardanes en tot tipus de festes plenes de jovent (fet que abans del llançament del seu hit hauria sigut impensable), i per això també hem d'agrair al grup la creació d'aquest interès tan apassionat".

Per al moviment sardanista, aquesta embranzida ha estat important: "El fet que la sardana s'hagi popularitzat entre el jovent fa que des de les colles estiguem aprofitant aquest moviment per intentar que entrin en colles sardanistes. Tot i això, sembla que aquest moviment no ha arribat a un sentiment tan profund. Sí que és veritat que s'ha creat un interès cap a les sardanes, però no prou perquè el jovent vulgui entrar directament a aprendre sardanes dins d'una colla, i per això estem intentant donar a conèixer al màxim els coneixements més 'tècnics' que es necessiten més enllà que per ballar una sardana de festa".

Dintre el Bosc és una colla que des de 1951 fa sardanisme de competició i ara mateix participa en deu concursos cada any. Però, a més de ballar, actuen com un autèntic centre cultural. Propietaris d'un ampli i cèntric local al carrer Bastardes, amb molta il·lusió, compromís i constància fan que la seva energia sigui un puntal de la capitalitat del 2024.

Montserrat Sala, de la colla Dintre el Bosc, diu que "el món sardanista, després de les pandèmies, va tenir una davallada i costa la remuntada, però depèn del lloc i de les colles. Els moments són cíclics. Hi ha colles de jo-

El 2024 Manresa serà la capital de la sardana, una celebració que s'espera amb moltes ganes i il·lusió

vent a la competició, però costa que vagin als aplecs. És un moviment molt maco”.

Per a Montserrat Sala, “els Tyets ens han fet bellugar, ha estat molt bonic, ha tingut repercussió. Ha posat la sardana a la tele i duri el que duri cal aprofitar-ho i si porta les persones a interessar-se per la sardana és molt bona, la moguda. Espero que es repeteixi la campanya. Un moment preciós. Hi ha gent que no en vol saber res, però ens convenia entrar a sales on la sardana no hauria entrat en unes altres condicions. Ha entrat a discoteques, balls de festa major, als Premis Enderrok...”.

“No podem perdre els orígens, però cal modernitzar-nos”, diu Montserrat Sala. El so de la tenora i tiple és molt bo, però hem d'entrar al jovent amb uns altres decibels i donar-los color i espectacle. És importantíssim. Tot ens entra pels ulls, també l'espectacle sense perdre els orígens, que són vitals. Soc optimista i hem de mantenir el caliu i que no s'apagui”.

I és que els joves tenen la seva pròpia opinió sobre el món sardanista. Guillem Soldevila, dansaire de 19 anys, és membre de la Junta del grup sardanista Dintre el Bosc de Manresa i actualment balla de competició amb una colla de Sabadell. No és gaire optimista, ja que diu que “el món sardanista passa un moment de pobresa en tots els àmbits. Cultural, econòmic... no és ni un esport ni una dansa tradicional reconeguda, ni a Catalunya ni fora de Catalunya. És el primer error i poca gent jove entra a les colles i molts en marxen aviat ja que veuen que el nivell d'exigència de competició és molt elevat i això desmotiva”.

Per a Guillem Soldevila, “The Tyets han influ-

La sardana tanca l'ofrena floral de l'11 de Setembre a Manresa amb les colles de Dintre el Bosc

ït molt, però han ensenyat la sardana des de fora, l'han cutrejat', i la sardana tradicional és una altra cosa. Cal apostar per la cultura, moviment des de dins i caldria que si algú vol promocionar la sardana que primer la conegui, conegui com funcionen les colles i després ho podrà fer amb opinió justa. En aquest cas, The Tyets no ho han fet gens bé, no ho han encertat”.

Fa 25 anys, en el 53è concurs de colles sardanistes, naixia la Cobla Ciutat de Manresa i han fet camí des d'aleshores. Ara, es preparem amb ganes per a la celebració del 2024 amb Manresa, Capital de la Sardana. “Des de la cobla Ciutat de Manresa, estem iniciant un projecte d'apropament de la sardana i els instruments de cobla a les escoles de primària de Manresa. La idea és que en algunes hores lectives l'alumnat pugui conèixer bé cada instrument de la cobla, així com saber els passos bàsics de la sardana i altres balls populars del Bages. Encara és una proposta una mica embrionària, però esperem poder-la portar a la pràctica ben aviat. L'any que ve, el 2024, Manresa gaudirà de la capitalitat de la sardana. Esperem que tot plegat ajudi a potenciar-la i a fer que la gent se la senti més propera”, comenta Albert Xandri, membre de la formació.

Xandri defensa la sardana i la seva bellesa: “És una dansa molt bonica i de germanor que no hem de deixar perdre. És una pregunta difícil perquè hi ha gent, que tal com està ara, ja gaudeix molt sortint a ballar sar-

danes de tant en tant. Suposo que abans no teníem tantes opcions de lleure i la gent era més assídua a anar a les ballades de sardanes que no pas ara. També hi ha esbarts i agrupacions culturals que, per sort, mouen moltes bones iniciatives. Així mateix, hi ha molts bons compositors per a música de cobla que fan grans sardanes i obres, però només són valorades per la gent que està dins el món de la sardana tot i la gran qualitat musical que tenen”.

No amaga que la petjada de The Tyets ha sigut molt forta. “Ha tingut una gran influència. A quasi totes les actuacions d'aquest estiu ens han demanat que la toquem, ja que tothom reconeix la melodia de seguida. En una de les darreres ballades on vam tocar hi havia ballant unes 20 persones i, quan va sonar 'Coti x Coti', es van afegir 10 o 15 nens i joves a la rotllana. Però en algun moment deixarà d'estar de moda, i tot i ser un alè d'aire fresc per a la sardana, té pinta que serà passatger”.

Tot i que ballant no acaba d'haver-hi gaire gent, a les cobles sí que hi ha relleu de músics. “Per sort sí que n'entra i hi ha jovent molt mobilitzat i motivat, però no són la quantitat suficient per garantir el futur de la sardana. També depèn molt de la localitat. Manresa, per sort, té l'Agrupació Cultural del Bages, que tira fort del carro. En l'àmbit de músics per a cobla, sí que hi ha més relleu, gràcies, sobretot, al Conservatori dels Pirineus a Berga, que potencia l'opció

The Tyets ha estat la "bomba" de l'estiu en el panorama musical

de cursar flabiol i tamborí, tible, tenora i fis-corn", diu Xandri.

La cobla Ciutat de Manresa veu que hi ha un declivi en la sardana. El 2011 van tocar en 75 ocasions i aquest any en 45. "Sí que és veritat que el retorn després de la pandèmia no ha sigut dolent del tot, ja que a poc a poc s'han recuperat ballades, aplecs i concerts que donàvem ja per perduts. Als mitjans de comunicació sí que s'ha parlat més de la sardana que mai gràcies al 'Coti x Coti', dels The Tyets, però a les places hi ha la mateixa gent que l'any anterior. Generalitzant, la mitjana d'edat dels balladors sol ser alta i fa que cada cop costi més que apareguin aplecs o ballades noves".

Hem demanat opinió a la doctora en musicologia Glòria Ballús sobre la sardana, una dansa que ella considera "viva", ja que "al llarg del temps i en diverses etapes, s'ha dit que el món de la sardana estava en crisi, però segueix i seguirà. Segons les comarques està més arrelada i amb més 'activitats' (concursos, aplecs, audicions, concerts), fins i tot afegint-hi passos lliures. És una dansa viva que es va adaptant als temps, però no ha de deixar mai la seva essència".

Segons Ballús, "des d'aquella primera sardana el 25 de febrer de 1850, al Gran Teatre del Liceu de Barcelona, dins la representació de l'òpera *Garín*, de Tomás Bretón, interpretada per una cobla de joves de Torroella de Montgrí, hi ha una gran munió de compo-

Anna Ballesteros: "El millor del Coti x Coti és que ha donat a conèixer la sardana i ha fet ballar!"

sitors —professionals i amateurs— que han escrit sardanes amb il·lusió i tècnica compositiva. Parlar de 'qualitat musical' es fa difícil i és millor remarcar les que han tingut més difusió o han estat més interpretades, cantades i/o ballades".

Revitalitzar la sardana amb The Tyets ho veu complicat. "La cançó 'Coti x Coti' del duet The Tyets no deixa de ser una fusió de reggaeton amb unes pinzellades de cobla que ens recorda el ritme de la sardana, però no està escrita per ser-ho i sembla difícil de ballar-la com a sardana —comenta Ballús— encara que sigui amb passos lliures. Potser el món sardanista celebra l'èxit d'aquesta cançó, però no crec que contribueixi a posar de moda la sardana".

A Ràdio Manresa (1539 AM/95.8 FM), fa

més de 60 anys que es porta a terme cada setmana a les tres de la tarda el programa "Aires de Catalunya", del qual va ser iniciador Francesc Soler Mas. La seva filla, Núria, ha continuat la feina engegada juntament amb Anna Ballesteros. Cada dijous la cultura popular catalana i el món sardanista són protagonistes. Ballesteros considera que la sardana, malgrat tot el que es diu, "té una mala salut de ferro. Hi ha moltes cobles, amb músics grans i joves, molts compositors de sardanes, també molts de joves, es fan moltes ballades, concerts i aplecs; quant al públic, crec que depèn molt de cada ciutat. N'hi ha que tenen molta gent i d'altres no tanta. Costa molt d'incorporar-hi, sobretot, gent jove".

Les entitats sardanistes estan fent molts esforços per tal d'atreure nous sardanistes. Es fan cursets, als locals de les entitats o en espais i col·legis, intenten incorporar novetats als actes que organitzen... Les cobles, per la seva part, també busquen fer concerts diferents. Es fan alguns concursos de composició de sardanes i música per a cobla. Es fa un concurs, La Sardana de l'Any, a través d'algunes emissores de ràdio en què la gent ha de votar durant unes quantes setmanes la sardana que els agrada més de les que s'han estrenat durant l'any, després d'una selecció, ja que se n'estrenen moltes al llarg de l'any i no totes poden tenir una mínima qualitat exigida, i que culmina en un concert, cada any en una localitat diferent, on el públic assistent vota la sardana que guanyarà el Premi popular, mentre que un jurat de músics de prestigi escull guanyadores i accèssits del Premi a la Crítica i el Premi a la Joventut (compositors joves). També s'enregistren molts CD i van sortint llibres de temàtica sardanista. També es fan conferències.

Per a Ballesteros, "el millor d'aquesta cançó és que ha donat a conèixer la sardana a gent que potser no la coneixia i els ha fet ballar!!! I a gent de totes les edats. Fins i tot molts se n'han après la lletra. Qui sap si algun dia passaran per algun lloc on s'estiguin ballant sardanes i sentiran el 'cuquet' i s'hi afegiran, encara que sigui només per a una sardana". En qualsevol cas, i com deia el poeta Joan Maragall, "la sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan". Dignificar-la i que no caigui en l'oblit no és només feina de les colles sardanistes sinó de tothom. ●

SABIES QUE NOMÉS A MÉMORA HI TROBARÀS EL **TANATORI I EL CREMATORI** **AL MATEIX ESPAI?**

TRIA MÉMORA.
TRIA UN SERVEI INTEGRAL.

Tanatori-Crematori Mémora Manresa
Carrer Lemmerz, 1-5 - Manresa
900 231 132 | www.memora.cat

m
mémora

Núria Soler
Directora 'Aires de Catalunya'
i presidenta de l'Agrupació
Cultural del Bages

The Tyets, joves i desinhibits

A Manresa estem de sort: just quan acabem de ser designats per ser la ciutat capital de la sardana el 2024, ens apareix el "Coty x Coty".

És música moderna i fresca, i, excepcionalment, utilitza el compàs, la melodia i els instruments de la sardana sense que sembli que se'n riguin.

Malauradament, hem tingut un parell de generacions al nostre país que s'han avergonyit de la nostra cultura popular: era antiquat, feia com pudor de resclosit. I hem de dir que els nostres propis mitjans de comunicació han ajudat que fos així: no hi havia públic per a la cultura popular i la cultura popular no tenia públic perquè no es coneixia fora dels seus propis àmbits.

I, de cop, apareixen The Tyets, joves, desinhibits i, sobretot, sense por de cantar una cançó a ritme de sardana..., i la fan conèixer a tots aquells nets que no s'escoltaven els avis quan els explicaven que les sardanes eren la diversió de la seva joventut.

I, de cop, aquests nets demanen als avis que els ensenyin a puntejar i escolten aquelles històries que contenen que ballar una sardana era la manera que la noia (o el noi) que t'agradava et donés la mà, i

el jovent escolta i no entén com podia passar això, però també escolta el que significava la sardana. I, de retruc, escolta una sardana, una cobla, un so... I ja no li sona a ranci i caduc. Potser "vintage", però això també està de moda.

El món sardanista ha d'estar molt agraït a aquest grup, que més que fer renéixer sembla que ha desvetllat el món de la sardana i l'ha fet arribar allà on tants intents hem fet per arribar els que ens dediquem a la seva difusió. ●

GCT Plus
ETT

Ens trobaràs a **Manresa**
Carretera de Vic, 169
Tel.: 938 721 058
manresa@gctplus.com
www.gctplus.com

La teva ETT!

GCT Plus
GENT DE CONFIANÇA

Montserrat
1025 | 2025

L'equilibri
perfecte

Gaudir i
protegir

A la natura, els actes
incívics no hi caben.

Descobreix l'equilibri entre gaudir i
protegir a espaisnaturals.cat

MEIA SANTIAGO

La veu manresana que triomfa a Nova York

Per Eli Pagan
Fotos: Meia Santiago

L'any 2018 la manresana Meia Santiago (Mireia Izquierdo) va decidir tirar-se a la piscina i marxar cap als Estats Units per continuar amb la seva carrera musical. Des d'aleshores ha pogut actuar en un gran nombre de sales, i ha continuat creant i component. El seu darrer tema "I Can't Stay Away From You" ha guanyat en la categoria de millor cançó original en el Festival Purple Sky International Film Festival d'Hamburg.

Ets molt lluny de casa. Enyores la ciutat, la família, els amics?

Sí, esclar. Nova York és una ciutat molt intensa, amb molts estímuls. Tot plegat fa que sigui, a vegades, intimidant. Si a aquest fet hi afegim que estàs fora del teu país, fa que et sentis molt més vulnerable i que trobis a faltar molt la teva família, la teva gent i la teva ciutat.

Quan entres en contacte amb el món de la música?

Vaig començar de ben petita. Amb 6 anys ja feia dansa. Després vaig apuntar-me a classes de guitarra i de solfeig al Conservatori de Manresa i també a l'Esclat. I des de llavors sempre he continuat. També em vaig apuntar a l'aula de teatre. Feia diferents disciplines: dansa, teatre i música.

De petita què volies ser? Ja volies dedicar-te al món de la música?

No ho tenia clar. M'agradaven moltes coses. M'agradava la dansa, la música, el cant, el teatre. Feia una mica de tot. El que m'agradava era ser dalt de l'escenari i poder-me comunicar. I el que em fascinava era el teatre musical. Perquè té una mica de tot: dansa, cant i teatre. Però jo les feia per separat. I de gran vaig acabar entrant a l'Institut del Teatre. El que jo tenia clar era la meua vocació artística. Això sí que ho tenia claríssim.

Però vas estudiar Traducció i Interpretació?

Sí, a Bellaterra. Però quan vaig entrar a l'Institut del Teatre ho vaig deixar. Perquè a l'Institut del Teatre era de nou del matí a sis de la tarda. I vaig haver d'escollir. Vaig haver d'esforçar-me molt per entrar-hi perquè les proves no són fàcils. Hi ha molta gent que es presenta a aquestes proves. I poder-hi accedir va ser increïble.

I la música?

Com que ja vivia a Barcelona, també ja estudiava al Taller de Músics.

Quan comences a treballar?

Doncs començo fent teatre. Començo treballant amb Sergi Belbel. Treballo també amb Jordi Boixaderas i Laura Conejero. Llavors tenia 23 i 24 anys. Va ser una gran experiència. Vaig estar al Romea, vam fer gira per Espanya. Fins i tot vaig fer un tastet amb sèries a TV3. Però, tot i fer aquest tastet de teatre i tele, a mi em continuava fascinant el món de la música.

Per què?

La música em donava més independència. Podia arribar a casa i compondre, fer el meu re-

pertori, gravar... I de mica en mica la música em va anar cridant, i vaig enfocar cada vegada més la meua carrera. Vaig començar a tocar molt per Barcelona, en diferents sales de concert.

Hi actuaves sola o en grup?

Primer amb un grup de música electrònica, després en un trio de jazz i al final ja amb les meves pròpies cançons. I és que al final vaig acabar estudiant també la carrera de música moderna i jazz.

Arribes a publicar disc aquí, a Catalunya?

Sí, signo amb la discogràfica PICAP. Abans d'aquesta signatura jo ja feia temps que treia maquetes i presentava treballs discogràfics sense cap segell. Són peces que no es troben a l'Spotify, però segur que hi ha molta gent que les té a casa. Jo venia els discos durant els meus concerts.

Llavors eres Mireia Izquierdo. Ara ets Meia Santiago. Quan arriba el canvi i per què?

El canvi de nom arriba una mica abans de signar amb la discogràfica PICAP. Era com acabar una etapa i començar-ne una altra. Primer em volia dir només Meia, com a diminutiu de Mireia. Però llavors vaig veure, a través de les xarxes socials, que hi havia moltes "Meies". I vaig decidir Meia Santiago; Meia amb dièresi.

I l'any 2018 marxes cap als Estats Units? Era el teu somni?

Sí, sí, era una desig que tenia. Vaig fer Traducció i Interpretació. Des de ben petita havia estudiat anglès. Sempre m'havia fixat en les lletres en anglès de les cançons i m'agradava molt la cultura nord-americana, i l'anglosaxona en general. Havia vist molt cinema nord-americà, escoltava molta música nord-americana i anglesa. Quan vaig estar estudiant a l'Institut del Teatre a Barcelona ja vaig pensar a marxar cap als Estats Units. Concretament, a l'Atlantic Theater Company, que va fundar David Mamet. Aleshores tenia un bon currículum com a actriu. Però econòmicament va ser inviable. Llavors tenia 23-24 anys, no tenia estalvis. Tot i que tenia amics que van marxar cap als Estats Units, però jo ho vaig descartar.

Com va arribar l'oportunitat de poder marxar als Estats Units?

Doncs gràcies a una beca de la Fundació SGAE per a la composició de l'EP Mülzien 25, produït per Dani Vega (Mishima), i després que una d'aquestes cançons, "Be Gentle My Love",

guanyés el certamen mensual de cinema independent Aphrodite Film Awards de Nova York en la categoria de Best Piece of Music. També van ajudar-hi uns avançaments de drets d'autor per unes cançons que sonaven per la televisió. Llavors vaig veure que era un bon moment per reprendre l'antic somni que tenia: anar als Estats Units, millorar amb l'idioma i millorar com a artista.

Com van ser els començaments musicals a Nova York?

Hi venia amb molta il·lusió, amb molta energia. Vaig començar enviant molts e-mails a les sales de concert. I, per sorpresa, quasi tots, o tots, em deien que sí. I aquest fet em va animar molt. No pensava que fos tan fàcil i ràpid.

Com és viure a Nova York?

Doncs, mira, tot allò favorable que em passava en l'àmbit musical, se'm complicava amb el tema de l'habitatge. És molt difícil trobar-hi pis. Els preus dels lloguers són molt cars. El primer any va ser molt difícil. Anava de casa a casa. Un pis sencer no el pots assumir i, esclar, et veus obligada a compartir. Però musicalment no em podia, no em puc queixar. M'ha anat molt millor amb la música que en la vida diària.

Com rep la ciutat de Nova York la gent que ve de fora?

És un ciutat que dona moltes oportunitats. Però la situació és complicada per a la gent que ve de fora. No t'ho posen gens fàcil. A mi em va anar bé, perquè soc europea. És un país amb una política migratòria molt tancada.

La Meia no ha parat de treballar durant tots aquests anys.

Sí, sí. Vaig venir a Nova York sense segell discogràfic, sense mànager americà i sense experiència en territori americà. Era una artista independent. I, mira, m'ha anat molt bé. No he parat de tocar en sales des que hi vaig arribar. He pogut gravar un EP de música electropop, he fet cançons amb col·laboració amb grans artistes...

I ara tens cançó nova.

Sí. Estic de promoció amb "I Can't Stay Away From You". Un cançó amb un videoclip rodat aquí a Nova York i que he pogut treure amb la col·laboració del músic, teclista i productor Morris Hayes. Un gran músic que ha estat 20 anys treballant amb Prince. Ell ha volgut apostar per mi i per aquest projecte. ●

Brigitte Barea
Coordinadora musical

“Meia Santiago, un somni fet realitat”

Les qui coneixem la Mireia, “Meia”, sabem que tot el que a poc a poc ha anat aconseguint ha sigut el resultat d’un enorme esforç, constància i perseverança que sempre ha mostrat envers la seva passió, ser una gran artista.

Compositora, cantant i actriu, la Meia ho ha tingut sempre molt clar: volar cap a Nova York i seguir polint el seu gran talent.

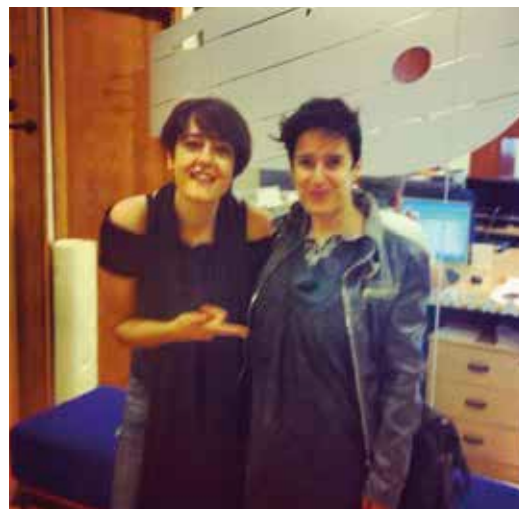
No ha de ser gens fàcil obrir-se camí a la ciutat dels gratacels, on conviuen al voltant de vuit milions i mig de persones. Malgrat tot, ja fa uns cinc anys que l’artista manresana va poder instal·lar-se a la gran ciutat, gràcies que va ser guanyadora d’un important premi en un festival de Nova York amb la cançó “Be Gentle My Love”.

Després d’aquesta cançó, n’han arribat moltes altres en què, gràcies al seu indiscutible talent, de nou la nostra cantautora torna a guanyar un premi amb la cançó “I Can’t Stay Away From You”.

El productor musical d’aquesta cançó és el conegut Morris Hayes, que va ser teclista i director musical de la banda de Prince.

Morris i Meia Santiago van iniciar la seva col·laboració fa aproximadament un any i des d’aleshores han estat treballant amb músics internacionals, per a la seva producció musical.

Encara recordo la primera vegada que va visitar els estudis d’Els 40 Catalunya Central per presentar el seu

Primera vegada que va visitar els estudis d’Els 40 Catalunya Central per presentar el seu primer disc

primer disc. La primera impressió que en vaig tenir va ser fantàstica i, des d’aleshores i fins ara, va néixer entre nosaltres una bonica amistat.

Podeu seguir l’artista de la Catalunya Central a través de les xarxes socials:

Instagram: @meia_mei

Facebook: @meiasantiago

Website: filmfreeway.com/MEIA

La Fira Mediterrània arriba amb 83 propostes i amb la plena normalitat post pandèmia

La 26a edició de Fira Mediterrània de Manresa, que se celebrarà del 5 al 8 d'octubre de 2023, estarà marcada per la recuperació de la mediterraneïtat i l'augment de la presència de propostes internacionals i estatals, que supera els nivells prepandèmia

Fran Sieira, companyia de de dansa

Un clar exemple d'aquesta aposta és l'espectacle inaugural de la Fira, *Evoé!*, una proposta de l'Obrador d'arrel internacional de la Fira, encapçalada pel músic i productor Raül Refree i la cantant italiana Maria Mazzotta, que fa un recorregut pels rituals de catarsi col·lectiva representats principalment per la tarantella del sud d'Itàlia. L'espectacle tindrà lloc el dijous 5 d'octubre, primer dia de Fira, a les 21 h, a la Sala gran del Teatre Kursaal.

El pressupost de la Fundació Mediterrània per a aquest 2023 és d'1,22 milions d'euros, el més alt dels darrers 15 anys, que inclouen 999.000 euros per a la Fira Mediterrània, 120.000 per a l'Obrador d'arrel i 100.000 per al Pla d'impuls a la dansa d'arrel.

A més de la destacada presència de les novetats de l'escena mediterrània de músiques del món, la 26a edició de la Fira comptarà amb un focus més enllà de la Mediterrània sobre l'escena musical d'arrel gallega i portuguesa. Deu propostes artístiques de Galícia i Portugal seran a la programació oficial de la Fira, està previst que una delegació de professionals i programadors d'aquestes zones assisteixi al mercat manresà i que es facin intercanvis artístics i professionals amb la MUMI (Encontro Profesional de Música Galiza_Portugal), OuTonalidades (Circuito por-

tuguês de música ao vivo) i amb EXIB Música, Expo Iberoamericana de Música a Portugal. L'objectiu del focus és conèixer noves escenes i maneres de treballar les músiques d'arrel més enllà del *hub* principal de la Fira, la Mediterrània, i que aquest generi intercanvis artístics i professionals per als artistes catalans.

Un altre dels elements que destaquen en l'oferta de la 26a Fira és la intel·ligència artificial (IA), que hi tindrà presència tant en l'àmbit artístic com professional.

La Fira és el mercat estratègic de les propostes artístiques que utilitzen l'arrel, la tradició i la cultura popular com a motor creatiu. Una programació integrada per propostes que parteixen de l'arrel tradicional com a motor creatiu, una arrel amb mirades polièdriques, i que parla en present. Enguany, amb la intel·ligència artificial com un dels eixos principals, parla en present i en futur. Intel·ligència artificial en els processos creatius que se centraran en l'espai de reflexió i debat i es presentaran diverses propostes artístiques incloses a la programació que utilitzen la IA, com és el cas de *Ni.U*, de Núria Andorrà; *Berenguera*, de Gerard Franch, i Maria Jover, projectes de l'Obrador d'arrel.

Les jornades del divendres 6 i dissabte 7 d'octubre es dedicaran a la presentació i als itineraris artístics de nous projectes en procés de creació.

83 propostes artístiques

47 propostes de música

(57%) amb procedència de:

- ✓ 21 propostes de Catalunya (45%)
- ✓ 13 propostes de la resta de l'Estat (27,5%)
- ✓ 13 propostes internacionals (27,5%)

47

36 propostes d'arts escèniques i cultura popular

(43%) dels itineraris següents:

- ✓ 20 de dansa
 - ✓ 14 de memòria, llegat i narració oral
 - ✓ 2 de cultura popular i ciutat
- Procedència:
- ✓ 24 propostes de Catalunya (66%)
 - ✓ 14 propostes de la resta de l'Estat (31%)
 - ✓ 1 proposta internacional (3%)

36

61 propostes amb caràcter d'estrena

(74%):

- ✓ 40 estrenes absolutes
 - ✓ 5 estrenes a l'Estat
 - ✓ 16 estrenes a Catalunya
- Procedències totals:
- ✓ 45 propostes de Catalunya (54%)
 - ✓ 24 propostes de la resta de l'Estat (29%)
 - ✓ 14 propostes internacionals (17%)

61

Consulta'n el programa a firamediterrania.cat

Les tradicionals reunions ràpides (concertades entre programadors i artistes) es concentraran a primera hora de la tarda del divendres 6 i dissabte 7 d'octubre.

L'activitat professional també inclourà una jornada inclosa al cicle de xerrades de "Cultura transformadora", organitzada per l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central.

Canal Taronja de televisió t'oferirà un programa especial dedicat a aquesta Fira durant la seva programació i amb la veu dels seus protagonistes. El dia 9 d'octubre presentarà un programa en què podràs veure els moments més impactants d'aquesta celebració. ●

11 de Setembre a la manresana

55 entitats van protagonitzar l'ofrena floral tradicional celebrada a Manresa per la Diada de l'11-S amb Rosa Serra glossant la jornada històrica

Grup Taelus (Canal Taronja TV, Ràdio Manresa i Freqüència) va ser una de les de 55 entitats manresanes, que, juntament amb representants de la corporació municipal, dels grups municipals d'ERC, Impulsem, Junts, Fem Manresa i FNC, així com de la Delegació del Govern a la Catalunya Central, van participar en l'ofrena floral de Manresa a la plaça Onze de Setembre amb motiu de la celebració de l'acte institucional de la Diada Nacional de Catalunya, organitzat per l'Ajuntament de Manresa. Com era esperable, el partit de govern, el PSC, no hi va ser present davant la presència de l'estelada que presidia l'acte.

L'acte va arrencar amb el Ball d'Homenatge a la Diada de Catalunya i, a continuació, la historiadora Rosa Serra va ser l'encarregada de glossar la significació de la Diada. Serra va recordar que "fa 137 anys que commemorem l'11 de setembre com a Diada Nacional de Catalunya i que al llarg dels anys s'ha mantingut de manera diversa en funció de la conjuntura política".

Després del discurs de l'alcalde, va tenir lloc l'ofrena floral de l'Ajuntament de Manresa, encapçalada pel mateix Marc Aloy, i amb els representants dels grups municipals d'ERC, Impulsem, Junts, Fem Manresa i FNC. Posteriorment, va ser el torn de la Delegació del Govern a la Catalunya Central i del Consell Comarcal del Bages. Un cop feta l'ofrena, es van cantar *Els Segadors* per seguir amb les ofrenes florals de les entitats culturals, esportives, socials, veïnals i polítiques de la ciutat. Per cloure l'acte, el grup sardanista Dintre del Bosc va ballar la sardana *Sota el Sol de Catalunya* i, en acabar, el públic es va afegir a la colla sardanista per ballar *La Santa Espina*. ●

Teresa Solé i Pilar Goñi de Canal Taronja a l'ofrena manresana

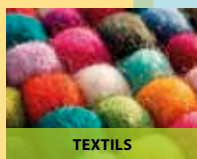
Marxa de Torxes per la independència a Manresa

Un miler de persones van participar el 10 de setembre en la catorzena edició de la Marxa de Torxes per la independència a Manresa. El recorregut va començar a la plaça Neus Català fins a la plaça Major, passant pel Passeig, la plaça Sant Domènec, el carrer del Born, la plana de l'Om i el carrer de Sant Miquel. A l'inici i final, la colla castellera Tirallongues va aixecar un pilar de quatre. El parlament de l'acte va ser a càrrec d'Antoni Infante, membre de Decidim!, plataforma pel dret a decidir del País Valencià. Infante va reivindicar la unitat de la llengua als Països Catalans i va destacar que els intents de fracturar-la "obeeixen a la voluntat de fer-nos imploniar des de dins. Els nous Països Catalans han de tenir una llengua única, han de ser justos i han de ser socials", va dir. La interpretació d'*Els Segadors* va posar punt i final a l'acte.

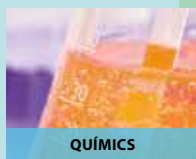
COM GESTIONAR ELS SEUS RESIDUS PERILLOsos DE FORMA **INTEGRAL**, **RESPONSABLE** i **EFICIENT**

METAL·LURGICS

TEXTILS

QUÍMICS

ARTS GRÀFIQUES

PLÀSTICS

AUTOMOCIÓ

MAQUINARIA

DONEM SOLUCIONS ÒPTIMES I PERSONALITZADES QUE SIGUIN BENEFICIOSES PER AL MEDI AMBIENT DE FORMA ACREDITADA, COMPETITIVA I SEGURA

Centre de Gestió Medioambiental, SL · www.ecocgm.com · 931 310 067 · info@ecocgm.com

Canal Taronja i Ràdio Manresa recorden...

Jaume Mira, l'home tranquil del Partit Popular

Dues fotografies que mostren com Jaume Mira estava sempre rodejat de companys de partit tant joves com grans i tant de Manresa com d'arreu de Catalunya

“Jaume, has de venir a les tertúlies de Ràdio Manresa, sí o sí”. I no va fallar en 23 anys. Es deia Jaume Mira Matas. La seva responsabilitat, el seu sentit del deure, el seu honor feien que quan es comprometia amb alguna cosa fos fins al final. I així va ser cada divendres.

Durant tot aquest temps va ser l'home elegant, discret però crític en les seves opinions, que els divendres compartia taula amb Vicenç Mauri, Eloi Hernández, Anna Querol, Fèlix Salido, Ramon Sanllehí, Laura Vilagrà, Josep Candàliga, Adam Majó, Francesc Villegas i amb els estimats i desapareguts Rafel Vilaseca, Agustí Cler i Enrique Pérez. Una taula que moltes vegades es perllongava als restaurants tot fent un arròs caldós, on els pensaments polítics es quedaven a la porta i on allargàvem les sobretaules parlant de tot i comparant la fina ironia del Rafel.

Un camí que ens va permetre saber qui era i què pensava. Era del Partit Popular, però, moltes vegades, ens va sorprendre criticant-ne la directiva o els òrgans de govern. Moltes vegades anava a la seu de Barcelona i els deia “estic empenyat”. Els deia que no s'apropaven a la Catalunya Central, que s'oblidaven que aquí, al Bages, també hi tenien votants. I, mentre

cuidava dels seus, explicava a una joveíssima Núria Carreras de Monistrol de Montserrat “algun dia et veurem alcaldessa del teu poble”. Tot i així, dirigents destacats del partit van venir a Manresa i admiraven el caràcter de Mira per fer les coses ben fetes. Sempre deia: “Els resultats a les urnes”, i els deia als de fora: “No oblideu que la campanya comença l'endemà de les eleccions”. Però tenia una predilecció especial per dues dones, mare i filla, que se l'estimaven molt. Qui fou vicepresidenta del Parlament, Dolors Montserrat, i la seva filla, “la Dolors Montserrat júnior”, com deia a l'exministra i eurodiputada. Quan venia la “Dolors Montserrat júnior” amb la seva mà dreta, Bettina Cañadas, teníem un d'aquells dinars en què gaudeixes dels riures, de l'amistat i de la bona companyia.

Ens ha deixat una bona persona que, a vegades, com em va explicar el seu fill, s'havia de prendre una pastilla abans de venir per no perdre els nervis, ja que els darrers anys comentava: “Amb tot això de la independència, a vegades ni goso sortir al carrer. És difícil ser del PP a Catalunya”. Ja m'agradaria que als partits polítics hi hagués més Jaumes Mira que deixessin de banda el “i tu més” o les fibies i fòbies personals i acostessin posicions per un bé comú, que és la ciutadania. En Jaume era el

primer que trucava quan un company de tertúlia era a l'hospital, el primer que et donava el condol quan moria un familiar i el primer que et felicitava el dia del sant independentment de la teva ideologia. “Cadascú pensa com vol dins d'una democràcia i amb educació es pot dir tot”, ens deia.

Se sentia molt manresà, i molt català, i sense fer soroll en moltes ocasions quan el Partit Popular governava a Madrid havia intercedit en temes ciutadans, tot i que ho feia sense que ningú ho sabés pel bé de la seva ciutat. Una Manresa que portava al cor i, cada 21 de febrer, sens falta, anava a Barcelona, a la seu central del PP i portava una bosseta de les ametlles de la Llum per a cada noia que hi treballava i aprofitava per parlar de la valentia dels manresans del segle XIV, que es van enfrontar a un bisbe i a un rei! I el dia 23 d'abril, per Sant Jordi, no faltava la rosa a la taula de les tertúlies per a les noies que en formàvem part, això sí una rosa blava..., ja m'enteneu.

Amic Jaume, vas patir el pitjor que pot patir un ésser humà, una Guerra Civil fratricida quan eres un infant, has estimat i t'hem estimat. Descansa en pau.

Per Pilar Goñi

Bages Turisme senyalitza el Camí de la Sal entre Manresa i Cardona

Una de les senyalitzacions del recorregut

Senyalitzada la primera fase del Camí de la Sal, un itinerari que uneix Cardona i Manresa, passant per diferents punts d'interès històric, cultural, geològic i natural del Geoparc de la Catalunya Central.

El tram que s'ha senyalitzat és el que va de Cardona fins als Manxons de Callús. El projecte ha es-

tat finançat per Bages Turisme, amb el suport de la Diputació de Barcelona.

El Camí de la Sal és un itinerari lineal que ressegueix el traçat que feien els traginers que transportaven la sal des del diapiu salí de Cardona fins a Manresa. Recorre una distància de 40 quilòmetres i passa pels municipis de Cardona, Navàs, Sant Mateu de Bages, Fonollosa, Súria, Callús, Sant Joan de Vilatorrada i Manresa.

El conseller comarcal de Turisme, Eduard Mata, destaca el treball conjunt que s'ha fet entre tots els municipis per on passa el camí, amb l'objectiu de promoure una ruta "històrica, molt arrelada al territori i amb un relat cultural molt potent", ha dit. ●

El sopar solidari dels 100 anys de Grup Llobet reuneix 333 comensals

L'alcalde de Manresa, Marc Aloy, va ser present a aquest sopar solidari

Un total de 333 persones van participar en el sopar solidari que el Grup Llobet va organitzar a la Rectoria Godmar de Callús amb motiu del seu centenari. Els diners recaptats es destinaran a la millora dels espais d'atenció a infants i joves de l'Hospital de Sant Joan de Déu de Manresa, de la Fundació Althaia. Un gruix important de bagencs es van sumar a la iniciativa, alguns a títol individual, amb un donatiu de 100 euros el cobert, i diferents empreses hi van aportar 1.000 euros per taula reservada o bé van fet patrocinis o donacions en espècie. La propietat de la Rectoria Godmar també es va implicar en la iniciativa aportant-hi l'espai de manera altruista.

A l'acte va intervenir Ignasi Llobet, director general del Grup Llobet, quarta generació de la família

en el món de la venda d'alimentació que ha passat per totes les etapes, va ser el primer supermercat que hi va haver a Catalunya al carrer Jaume I de Manresa. També la seva filla Mar va mostrar l'estima que porten al cor tota la família i l'admiració cap als seus avis, Ramon i Rosa Maria, que són qui van expandir el negoci arreu de la Catalunya Central.

Manel Jovells, director general de la Fundació Althaia, va destacar la importància de comptar amb empreses com Llobet, que donen suport als projectes que s'engeguen des d'Althaia, mentre que l'alcalde de Manresa, Marc Aloy, valorava empreses com la de Llobet, que generació rere generació segueixen subsistint per continuar donant servei a Manresa i al Bages. ●

La curiositat no té edat. Aprendre, tampoc.

Inscripcions obertes per al curs 2023-2024

Formació universitària sense exàmens per a persones amb experiència

Més informació a:
T. 93 875 96 04
Whatsapp: 626 782 498
usenior@umanresa.cat
www.umanresa.cat

U Sènior
UMANRESA | UVIC-UCC

UMANRESA
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA

FUNDACIÓ UNIVERSITÀRIA DELS BAGES

Anuncia't al **FREQUÈNCIA**

938 720 205 · publi@els40.com

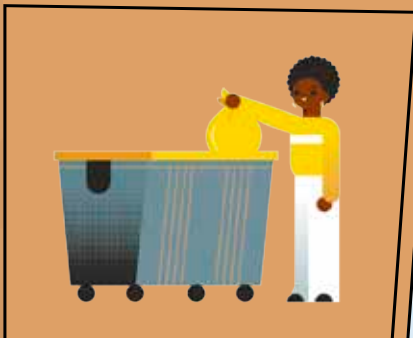
TU ETS PART DEL CANVI

Veig un futur ple de deixalles, amb els carrers bruts i les ciutats, grises...

Però el canvi és possible. I ja ha començat!

Quan separo els residus i els poso al cubell o contenidor que toca, els envasos poden convertir-se en nous materials. Els envasos de plàstics, llaunes i brics, cap al groc!

Si al teu municipi es fa la recollida porta a porta, deixa els envasos lleugers a la porta de casa teva el dia que toqui

Quan les pedres parlen... Turmalina

Curiositats

La turmalina es considera una pedra de neteja, protecció i transformació. Sigui quina sigui la malaltia del cos físic, la turmalina ajuda a regenerar-lo i equilibrar-lo energèticament.

Cal destacar-ne les propietats curatives. Per exemple, si és una pedra negra que té estries per on canalitza la llum, s'utilitza per absorbir negativitats, dissipar les pors i les angoixes. Contra depressions o neurosis. Des del físic actua sobre pell, ossos, lligaments, cartillags i articulacions.

El nom *turmalina* procedeix de la paraula singalesa *touramalli*, que significa 'pedres de colors barrejats', i aquesta denominació va ser originalment aplicada a una sèrie de pedres, principalment zircons. També es creu que el nom pot procedir de la paraula singalesa *turamali*, que significa 'pedra que atrau les cendres', que fa referència a les seves característiques piro-piezoelèctriques. Actualment, es reconeixen prop de 40 espècies dins aquesta categoria.

Des de fa més de 2.300 anys aquesta pedra, ja va cridar l'atenció del filòsof Teofrast, que l'anomenava *lyngurion*, probablement una turmalina, i que tenia la propietat d'atreure la palla, la cendra o petits trossos de fusta quan era escalfada, cosa que en posava de manifest les qualitats piroelèctriques. Per aquesta mateixa propietat va ser anomenada pels holandesos del segle XVIII *asshentrekker*, 'tiracendra'. El fet que s'assembla molt a diverses pedres precioses va fer que aparegués en diverses joies, com les de la corona russa del segle XVI aparentant ser un robí. És més, es considera que gran part dels "considerats" robins procedents de Sud-amèrica durant la colonització portuguesa podrien ser en realitat turmalines. La més gran admiradora de les turmalines va ser Tzu Hsi, empera-

driu vídua que va governar la Xina del 1860 al 1908. L'emperadriu utilitzava la pedra en prendors de cadenes de rellotge o en els botons de jaquetes de la Cort Imperial i de persones importants. L'emperadriu descansa ara sobre un coixí de turmalina.

Pot presentar pràcticament tots els colors, des d'incolòr (acroita) fins a negre (chorlo, dravita), passant pel marró o groc (dravita, buergerita), vermell, blau, rosa i verd, però prevalen els verds foscos i tonalitats roses en les varietats gemmes (elbaita, liddicoatita). La més valuosa és la de color verd, més semblant al verd maragda (verd crom), i la varietat Paraiba, que té un viu blau elèctric (turmalina paraiba). La més rara, la varietat blava (indigolita). La turmalina vermella es diu rubel·lita, i la verda, verdelita, encara que aquests noms no representen espècies. Hi ha turmalines que presenten diversos colors al mateix vidre. Els exemplars que presenten una simetria radial del vermell (central) al verd (vora externa) es coneixen com a turmalina síndria. Tot i això, la més difícil de trobar és la de color blau.

Actualment hi ha jaciments d'aquesta roca a Sri Lanka, antic Ceilan, el Brasil, Madagascar, Nigèria, Moçambic, l'Índia, l'Afganistan,

els Estats Units, Zàmbia, el Canadà, Rússia, Mèxic i Namíbia, entre altres llocs.

» CARACTERÍSTIQUES ESPECIALS

La turmalina té propietats tant piroelèctriques com piezoelèctriques. Això significa que als dos extrems s'hi acumulen càrregues oposades tant sota pressió com en escalfar-la. Aquestes càrregues poden atreure objectes lleugers i han donat nom a l'element, ja que *turamali* en singalès significa 'pedra que atrau les cendres'. Són inatacables amb els àcids. Les varietats magnèsíferes es fonen amb facilitat a la flama del bufador, al contrari que les varietats ferríferes, les quals resisteixen la flama. Les aplicacions de la turmalina se centren tant en les seves capacitats piroelèctriques i piezoelèctriques com en la seva aparença. La turmalina és usada principalment per a equipament de mesura de pressió, especialment en instrumentació submarina i equipament de guerra. Aquesta gemma va ser utilitzada al sensor de pressió de la primera bomba atòmica.

La turmalina es troba en pegmatites granítiques però també en roques metamòrfiques com gneissos, que han estat alterades en la seva composició per aigües hidrotermals amb contingut en borats. ●

És una planta d'origen mediterrani, es pensa que d'Egipte o del nord d'Àfrica. Prové d'un card que conreaven grecs i romans. El seu cultiu està localitzat en països de la Conca Mediterrània. Els principals productors en són Itàlia, Espanya, Egipte, però també es cultiva a Sud-àfrica, als Estats Units (Califòrnia) i a la Xina, entre altres països.

Els diferents tipus de carxofa es poden classificar de diverses maneres, ja sigui per altura, productivitat, precocitat..., tot i que la més utilitzada és la classificació segons el color. Bàsicament, es divideixen en dos grups:

VARIETAT BLANCA

En aquest grup hi ha moltes varietats segons l'origen, encara que la més conreada i consumida és la Blanca de Tudela. Aquesta varietat sol conrear-se a Navarra i està certificada amb Identificació Geogràfica Protegida. També destaca la DOP Carxofa de Benicarló (Castelló). Es caracteritzen perquè tenen una forma arrodonida, amb un orifici circular a la part superior i per l'absència de pèl a l'interior.

VARIETAT VIOLETA

No és comú trobar aquesta varietat al mercat espanyol, ja que majoritàriament s'exporta a França i Itàlia. En aquest grup trobem la violeta de Provença, la Primerenca i l'Aranjuez. Té una grandària inferior que la blanca i és de forma cònica. La varietat més conreada a la Mediterrània és la violeta de Provença.

La carxofa la podem trobar fresca, congelada o en conserva (cors de carxofa). A l'hora de triar-la al mercat solem escollir les peces més pesades i compactes. Les fulles han d'estar cruixents. Si estan toves i s'hi observen parts fosques és que està perdent frescor. Un truc per comprovar-ho és estrènyer la carxofa prop de l'orella; si sentim un

La carxofa, menjar sa

cruixit és que encara està fresca, a més d'observar-ne el color viu i la finor.

És una verdura amb una aportació calòrica baixa però rica en fibra, en vitamines i minerals. Destaquen les vitamines B1, C i B3, i en minerals, el potassi, magnesi, fòsfor i calci. Cal dir que la carxofa és la verdura que conté més fibra, per la qual cosa és idònia per a les persones que pateixen restrenyiment. No obstant això, degut a aquest alt contingut en fibra, poden ser flatulentes per a les persones susceptibles.

Entre aquest alt contingut en fibra n'hi trobem una especialment interessant, atès que presenta molts beneficis per a la flora intestinal. Ens referim a la inulina, un hidrat de carboni no digerible pel nostre sistema digestiu i que per tant arriba pràcticament intacte als intestins, on la flora intestinal la utilitza per mantenir-se correctament.

A més de la inulina, les carxofes contenen cinarina, una substància responsable del gust lleugerament amarg de la carxofa, que augmenta la secreció de bilis, ajuda a reduir els nivells de colesterol i triglicèrids i té propietats diürètiques. Gràcies a aquesta substància, el consum de carxofa és perfecte per a les persones que pateixen de malalties del fetge, la vesícula biliar i les vies biliars. Per saber si les carxofes són fresques, ens fixarem que les fulles estiguin ben tancades, tinguin un bon pes i que la tija sigui ferma i no presenti cap tall.

Les carxofes es poden prendre tant cruës en forma d'amanida, on s'aprofiten totes les seves propietats, com cuites. Les podem bullir amb una miqueta de sal, fregir-les o bé cuinar-les al forn o microones. Si les bullim, es recomana no coure-les durant gaire estona i utilitzar el mínim d'aigua possible per evitar que perdin tants nutrients. No obstant això, és aconsellable aprofitar el brou que queda ja que és on queden les substàncies beneficioses.

És ideal consumir-les tan bon punt s'han comprat, però, si volem conservar-les, les podem guardar a la nevera fins a una setmana, i anar-les remullant en aigua com si fossin flors. També en podem coure els cors i congelar-los, d'aquesta manera aguanten unes quantes setmanes. Això sí, un cop cuinades i si no les congelem, refrigerades s'han de consumir abans de dos dies, ja que a partir d'aquí comencen a produir unes substàncies tòxiques per a l'organisme.

Es poden conservar amb una miqueta de suc de llimona o vinagre. ●

Crema de carxofes

»» Ingredients

1 kg de pellofes i cues de carxofes • 1 litre de brou de pollastre • 500 g de nata • 100 g de mantega • 5 branques de julivert • 2 porros • 1 gra d'all • oli de confitar carxofes • vi ranci • pa de pagès • sal • pebre

»» Preparació

- » Posem 1 kg de cues i pells de carxofa dins una olla exprés. Hi afegim 500 ml de nata, 1 l de brou de pollastre i 100 g de mantega.
- » Tanquem l'olla i la fem bullir durant 30 minuts. Després la deixem reposar durant 1 hora.
- » Tallem 2 porros a la brunesa i els fem suar en una cassola a foc baix amb oli de confitar carxofes.
- » Apugem el foc i enrossim els porros sense deixar-los de remenar.
- » Tallem 5 branques de julivert molt fines i 1 all a la microbrunesa. Ho afegim al porro enrossit.
- » Hi afegim un raig de vi ranci i en deixem evaporar l'alcohol.
- » Tallem a daus 1 llesca de pa de pagès i el fregim en una paella amb oli de confitar carxofes. Ho reservem tot en una safata amb paper de cuina.
- » Afegim el contingut de la cassola a l'olla i trenquem fibres amb el túrmix. Després ho passem al got americà i acabem de triturar-ho fins que la crema quedi ben fina.
- » Colem la crema dins una gerra amb un colador xinès i salpebrem.
- » Servim la crema en un plat fondo amb uns quants trossets de pa per sobre i un raig d'oli.

Meranges, cor de la Baixa Cerdanya

Meranges és un municipi de la comarca de la Baixa Cerdanya. Amb 1.539 m, el nucli de Meranges és el cap de municipi situat a més altitud sobre el nivell del mar de Catalunya.

Limita al nord amb Andorra i França, a l'est amb Ger, al sud amb Isòvol i a l'oest amb Éller, Tallendre, Lles i Coborriu de la Llosa. Inclou el nucli de Girul (1.625 m d'altitud).

Meranges és documentat en l'acta de consagració de la catedral d'Urgell (Meranicos) i en diverses ocasions al llarg del segle X.

Les activitats agrícoles i ramaderes tradicionals han anat mantenint un cert pes en l'economia del terme. En els últims anys, Meranges ha experimentat un cert creixement gràcies al turisme, que ha originat la construcció de cases per a segona residència. A més del paisatge, la gastronomia constitueix un altre atractiu turístic del municipi, amb un restaurant acreditat de cuina selecta cerdana.

Si el que t'agrada és gaudir del paisatge i conèixer l'entorn natural dels llocs que visites, t'agradarà saber que Meranges és un municipi fantàstic per gaudir del senderisme. La seva ubicació i el seu entorn són excepcionals i estan protegits per la reserva de la Tossa Plana de Lles-Puigpedrós, fet que converteix el poble en idoni per practicar esports de muntanya més enllà dels itineraris. Pel que fa a rutes de senderisme, al mateix poble comença un itinerari senyalitzat que porta al refugi de Malniu, un lloc preciós ple de racons verds i l'ombra de pins centenaris. Un cop aquí, podràs agafar un altre camí que es dirigeix a l'estany de Malniu. Aquest enclavament bonic és l'escenari de múltiples llegendes sobre bruixes.

» LLOCS PER VISITAR

Sant Serni de Meranges

L'església de Sant Serni de Meranges és l'església romànica parroquial del poble. Consta de nau única amb un absis semicircular i voltes d'arc ogival; a la part central de l'absis s'obre una petita finestra amb motius esculpits en relleu; encara es poden veure a l'interior restes de pintures murals que representen el pantocràtor. La portalada està constituïda per cinc arquivoltes de pedra granítica menys als capitells, la imposta i les seves bases, que són de marbre rosa, i tot el que està fet en aquest marbre es troba força erosionat. La porta té varietat de forjats, arrencats de la vella i posats als nous batents.

Castell de Meranges

És un monument medieval esmentat per primera vegada al segle XI, declarat bé cultural d'interès nacional. D'aquest castell, se'n ignora si es va construir o només se'n van fer els fonaments en el lloc anomenat clot del Castell.

Museu de l'Esclop de Meranges

Fou un centre de producció d'esclops per a tot Catalunya, que va tenir la seva última seu a Meranges. Fabricar esclops va ser un ofici de nissagues familiars, que durant l'hivern es dedicaven a tallar la fusta de les sabates. Està situat a la plaça Major del poble.

Refugi de Malniu

És un refugi de muntanya propietat de l'Ajuntament de Meranges, situat al sud-est de l'estany Sec. Se situa a una hora i mitja de Meranges i a dues hores i mitja de Guils de Cerdanya. S'hi pot accedir amb cotxe.

Refugi d'Engorgs "Joaquim Folch i Girona"

És un refugi de muntanya de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, situat al circ d'Engorgs, al vessant sud-oest del Puigpedrós, dins el terme municipal del poble. Se situa a dues hores i mitja de Meranges i no s'hi pot accedir amb cotxe.

Si visites Meranges també podràs aprofitar per passejar pel bosc de Meranges i pel bosc de la Carbassa, que igual que el camí vell de Grèixer són idonis per a una caminada en família, i fins i tot per a excursions a cavall.

A més de la quantitat d'activitats que podeu fer en aquest municipi i als voltants, heu de saber que Meranges i el seu nucli històric també mereixen una visita. Aquest nucli està molt ben conservat gràcies a les reformes que s'han aplicat als habitatges i als carrers del poble.

Ara que ja saps què fer a Meranges o què veure si visites el municipi, només has de reservar el teu allotjament a la Cerdanya i gaudir de tots els atractius d'aquesta bonica comarca. Recorda que un dels punts estratègics més encertats per visitar la zona tant a l'hivern com a l'estiu és Bellver de Cerdanya, un terme municipal que té tot allò que necessites per a una escapada d'oci i relaxació.

» GASTRONOMIA

A la Cerdanya, els productes ecològics, de proximitat o km 0 i artesanals permeten seguir una dieta saludable i equilibrada.

La història del formatge d'aquesta DOP de la Cerdanya arrenca a principis del segle XX, de la necessitat de reestructuració agrària provocada per la fil·loxera, que va fer que augmentés el nombre de pastures. També, en molts establiments de la zona, o directament a través dels productors, és possible adquirir carn ecològica. Els animals es crien amb accés a l'aire lliure, amb alimentació ecològica i sense fer servir antibiòtics de manera preventiva. ●

» COM ARRIBAR-HI

Amb autobús: l'estació d'autobusos més propera a Meranges és l'estació d'autobusos de Ger, situada a 6 km, on hi ha connexions amb autobusos fins a Girona i altres capitals de província.

Amb cotxe: des de Bellver de Cerdanya o Puigcerdà, seguim la carretera N-260 fins al poble de Ger. Abans d'arribar a Ger (si venim de Bellver) o passat Ger (si venim de Puigcerdà), agafem la carretera GIV-4031 fins al poble de Meranges (10 km).

Som la teva Clínica

CSJ

Llueix un somriure sa i brillant

Garantim un **tractament blanquejador** durador i efectiu, amb sessions combinades a casa i als consultoris d'IOMA.

PROMOCIÓ 5è ANIVERSARI

- Preu especial.
- Revisió gratuïta.
- Seguiment fins a aconseguir resultats naturals.

Com et dius?

12 d'octubre **PILAR**

Pilar

Basílica del Pilar de Saragossa, un dels monuments més emblemàtics de l'Estat

Segons els estudis antroponímics, es considera que Pilar és un nom relacionat amb l'advocació mariana de la Mare de Déu del Pilar. Es creu que durant el segle I la Verge se li va aparèixer a Santiago Apòstol un 2 de gener i, com a mostra de la visita, va deixar una columna d'una roca sedimentària, probablement jaspi, a la ciutat romana Caesar Augusta (Saragossa). Aquesta columna va ser anomenada popularment com el Pilar. Santiago va fer construir un santuari com a testimoni de l'esdeveniment i per al segle XIII ja es feien peregrinacions en honor seu. La Verge del Pilar va ser proclamada patrona de Saragossa durant el segle XVII, entre altres patronatges que s'hi van anar sumant. Al segle XX es va construir una basílica que porta el seu nom, sota el papat de Pius XII. Algunes variants del nom poden ser Pilarica, Píluca. El seu diminutiu més comú és Pili. Aquest nom no té variants masculines conegudes. Generalment, es tracta de persones tranquil·les, pacients, generoses i que tenen el do de l'amistat. Són tranquil·les i plàcides, no solen alterar-se amb facilitat ni buscar conflictes quan la sortida pot ser el diàleg. La serenitat que transmeten contrasta de manera clara amb la tenacitat que porten al

seu interior, i malgrat ser aspectes diferents, no es contrarien. La dualitat de ser tranquil·les i valentes alhora els permet anar darrere dels seus somnis d'una manera molt admirable. De vegades es poden mostrar tendres o també distants si volen mantenir una distància social.

LA BASÍLICA DEL PILAR DE SARAGOSSA

La catedral basílica de Nostra Senyora del Pilar o Sant Temple Metropolità és una de les dues seus o catedrals metropolitanas de l'arxidiòcesi de Saragossa, juntament amb la Seu del Salvador, a més de basílica menor. Habitualment, és anomenada simplement "el Pilar". La talla de la marededéu és en fusta daurada que fa trenta-sis centímetres d'alçada.

Les Festes del Pilar són les festes patronals de Saragossa que se celebren en honor de la Mare de Déu del Pilar, patrona de la ciutat. Tenen lloc la setmana del 12 d'octubre. El 1980 van ser declarades Festes d'Interès Turístic Nacional i el 27 de setembre de 2019 Festes d'Interès Turístic Internacional. A les festes del Pilar tenen lloc un gran nombre d'esdeveniments festius. En els dies de més activitat festiva, la ciutat triplica el nombre d'habitants, que arriba gairebé als 4.000.000 de participants.

L'ofrena floral a la plaça de Pilar omple de milers i milers de flors una imatge gegantina. L'any passat el mantell va comptar amb 8 milions de flors. ●

Curiositat

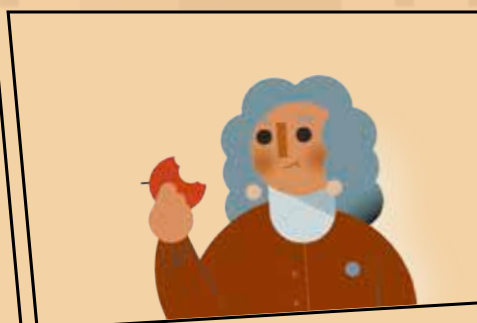
Pots veure la imatge de la Mare de Déu del Pilar a la Basílica de la Seu de Manresa.

El fet més curiós que ha passat a la història és que durant la Guerra Civil espanyola, el 3 d'agost de 1936, concretament poc després de dos quarts de vuit, un Fokker trimotor de les Línies Aèries Postals Espanyoles militaritzat per la República va descarregar quatre bombes sobre la Basílica del Pilar. Nombrosos testimonis afirmen que van sentir el brunzit dels avions en sobrevolar la ciutat i el xiulet inconfusible de les bombes en caure. En fer contacte amb el seu objectiu, no en va explotar cap. També hi ha qui diu que va ser un acte de propaganda del bàndol franquista, que va simular un atac republicà i va descarregar sobre la basílica diverses bombes sense càrrega com una forma de propaganda antirepublicana. Més enllà de la propaganda de l'època, el fet que no explotessin es va poder deure a un error tècnic, que les bombes estiguessin mal muntades o que el material estigués antiquat, ja que el bombardeig es va produir a l'inici de la contesa. També hi ha qui afirma que es va deure a una fallada humana, ja que l'avió que les va llançar volava massa baix.

I durant la Guerra del francès, Agustina d'Aragó va protagonitzar un acte heroic defensant la ciutat de les tropes napoleòniques. Diuen que el crit de guerra era: "La Verge del Pilar no vol ser francesa, sinó capitana de la tropa aragonesa".

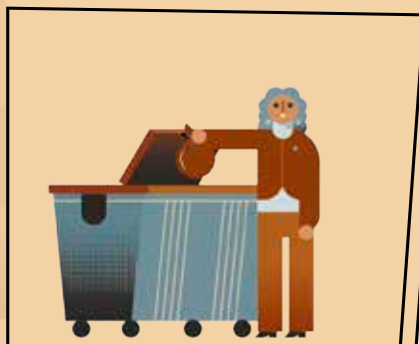
TU ETS PART DEL CANVI

Si no fem alguna cosa, viurem en un planeta esgotat i insostenible...

Però el canvi és possible. I ja ha començat!

Jo separo les restes de menjar i les poso a l'orgànica amb una bossa compostable. Així es poden convertir en compost. L'orgànica, cap al marró!

Si al teu municipi es fa la recollida porta a porta, deixa l'orgànica a la porta de casa teva el dia que toqui

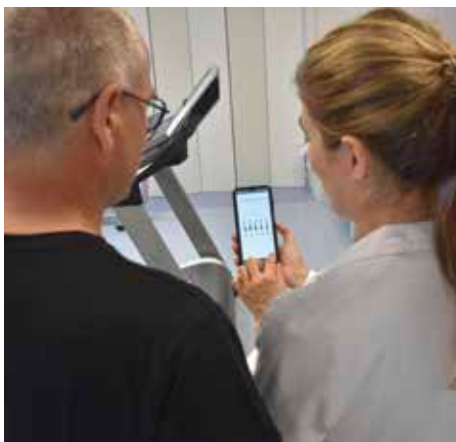
Eurecat i Althaia desenvolupen una aplicació digital de medicina personalitzada que dona consells de salut i fa seguiment de pacients crònics a Manresa

Monitorar els exercicis físics que ha prescrit el fisioterapeuta, comunicar-se a través d'un xat amb l'equip mèdic, recordar la medicació i les visites mèdiques programades i fer recomanacions a mida sobre salut i benestar basades en la intel·ligència artificial són algunes de les funcionalitats de la nova aplicació de salut digital personalitzada que ha desenvolupat el centre tecnològic Eurecat juntament amb la Fundació Althaia, en el marc del Projecte d'Especialització i Competitivitat Territorial (PECT) BAGESS, que coordina l'Ajuntament de Manresa.

L'aplicació, anomenada Crono 360, s'ha començat a implantar coma a prova pilot amb pacients crònics amb problemes de salut mental i també amb persones en procés de rehabilitació cardíaca atesos a l'Hospital de la Fundació Althaia de Manresa.

"En l'aplicació el pacient visualitza de manera molt senzilla el tractament i les activitats que han estat encomanades per l'equip clínic i que ha de fer", explica el director de la Unitat de Salut Digital d'Eurecat, David Marí. "A més, el sistema és capaç de monitorar i tenir en compte variables de seguiment basades en informació recollida per sistemes de dispositius electrònics portables", afegeix.

La nova aplicació digital Crono 360 és el resultat d'un treball conjunt i coordinat entre professionals d'Eurecat, que han desenvolupat la tecnologia, i professionals d'Althaia de diferents departaments,

que n'han definit els continguts i recomanacions, i, a la vegada, el circuit i la integració amb els sistemes de l'hospital. A més, en la fase de disseny s'han tingut en compte l'opinió i les necessitats dels pacients.

UNA SOLUCIÓ DIGITAL PER EMPODERAR EL PACIENT EN LA CURA DE LA SEVA SALUT

Aquesta nova solució de medicina personalitzada usa les tecnologies del sistema recomanador BECOME i de la plataforma xCare desenvolupades per Eurecat.

El sistema avançat de recomanació BECOME "afavoreix l'empoderament de les persones per cuidar la seva salut gràcies a una doble personalització,

tant del contingut que els ofereix com de la seva interacció amb l'usuari amb diverses estratègies i temps adaptats per mostrar la informació", explica la responsable de recerca en atenció integrada de la Unitat de Salut Digital d'Eurecat, Sílvia Orte. Segons assenyala, "és com tenir un entrenador personal sempre disponible i preparat per ajudar, que dona consells a mida al mateix temps que recopila nova informació".

D'altra banda, com detalla el director de Tecnologies de Salut d'Eurecat, Felip Miralles, "aquesta aplicació de recomanació amb intel·ligència artificial també utilitza la tecnologia de la plataforma de serveis de software de salut digital xCare desenvolupada per Eurecat, que inclou diverses eines d'autogestió per a processos clínics adaptats a cada pacient de manera específica i que disposa ja d'un repositori de més d'un miler de recomanacions".

Actualment, un total de 33 pacients participen en la primera fase de la prova pilot, que permetrà avaluar la usabilitat de l'aplicació.

Tal com explica la cap de la Unitat de Recerca i Innovació d'Althaia, Gemma Cuberas, "finalitzada aquesta prova pilot, l'objectiu és continuar amb la investigació per poder avaluar aspectes més clínics".

Crono 360 ha estat desenvolupada en el marc del Projecte d'Especialització i Competitivitat Territorial (PECT) BAGESS, cofinançat per la Generalitat de Catalunya, que està liderat per l'Ajuntament de Manresa. ●

Millorem i incrementem la competitivitat, el progrés i la capacitat tecnològica d'empreses i altres organismes, mitjançant projectes conjunts, serveis tecnològics avançats i la transferència de tecnologia.

Plaça de la Ciència, 2 · 08243 Manresa (BCN) · Tel. 93 877 73 73 · www.eurecat.org

sage 200cloud

**AVANZA.
SAGE TE
ACOMPaña.**

Sage 200cloud es la solución de gestión para pymes que quieren tener perfectamente conectadas todas sus áreas de trabajo.

SOLICITA INFORMACIÓN

93.877.03.03

www.controlgroup.es

 CONTROL
GROUP

 **Platinum
Reseller**

/// FARMÀCIA DE GUÀRDIA ///

OCTUBRE

- 3 Dimarts 4 Dimecres **OLTRA, ASSUMPTA** Muralla del Carme, 16 938722771
- 4 Dimecres 5 Dijous **OLTRA, MIQUEL A.** Ctra. de Santpedor, 110 938776536
- 5 Dijous 6 Divendres **PAVIA** Crtra. de Cardona, 19 938725517
- 6 Divendres 7 Dissabte **PLANAS** Guimerà, 23 938721505
- 7 Dissabte 8 Diumenge **BUXÓ** Passeig Pere III, 55 938773080
- 8 Diumenge 9 Dilluns **PRADELL, JORDI** Sant Josep, 54 938770018
- 9 Dilluns 10 Dimarts **ROS** Passeig Pere III, 73 938730157
- 10 Dimarts 11 Dimecres **COMAS, TERESA** Plaça Clavé, 1 938721323
- 11 Dimecres 12 Dijous **SALA** Sant Miquel, 10 938721767
- 12 Dijous 13 Divendres **SERAROLS, Mª DOLORS** Gr. La Balconada 938743957
- 13 Divendres 14 Dissabte **SERAROLS, SÍLVIA** Sant Maurici, 53 938776618
- 14 Dissabte 15 Diumenge **SUBIRATS** Saclosa, 31 938750160
- 15 Diumenge 16 Dilluns **TRAPÉ** Sobrerroca, 40 938722180
- 16 Dilluns 17 Dimarts **TRUJILLO** Av. Bases de Manresa, 66 938746555
- 17 Dimarts 18 Dimecres **VINTRÓ** Ferrer Vidal bloc E (Avecrem) 938750598
- 18 Dimecres 19 Dijous **FELIU** Ctra. de Santpedor, 228 (La Parada) 938784040
- 19 Dijous 20 Divendres **ALIER** Infants, 2 938721984
- 20 Divendres 21 Dissabte **ARROYO** Plaça Sant Ignasi, 13 938721389
- 21 Dissabte 22 Diumenge **GARZON** Font dels Capellans, torre 10 938747800
- 22 Diumenge 23 Dilluns **BONSFILLS** Balmes, 41 938730133
- 23 Dilluns 24 Dimarts **COGUL** Av. Joncadella, s/n 938762679
- 24 Dimarts 25 Dimecres **RIU** Born, 30 938721359
- 25 Dimecres 26 Dijous **SOLÉ** Plaça Major, 12 938720742
- 26 Dijous 27 Divendres **CUCURULL-ANGUERA** Passeig Pere III, 1 938768029
- 27 Divendres 28 Dissabte **ESTEVE** Plana de l'Om, 4 938720509
- 28 Dissabte 29 Diumenge **FARRÉ** Barcelona, 1 938731848
- 29 Diumenge 30 Dilluns **GRAU** Ctra. de Vic, 59 938772987
- 30 Dilluns 31 Dimarts **MASSANEDA** Sant Cristòfol, 37 938773494
- 31 Dimarts 1 Dimecres **MAYOR** Carrasco i Formiguera, 25 938730154

ROS
FARMÀCIA

Passeig de Pere III, 73
de Manresa

Tel. 93 873 01 57

Obert de 9 a 22 h
tots els dies de l'any

/// EL CINEMA RECOMANA ///

» EL EXORCISTA (CREYENTE) 11/10/2023

Temàtica: Terror

Director: David Gordon Green

Argument: Des que va morir la seva dona embarassada al terratrèmol d'Haití fa dotze anys, Victor Fielding (Odom Jr.) s'ha encarregat de cuidar l'Angela (Jewett), la filla de tots dos. Però quan l'Angela i la seva amiga Katherine (Marcum) desapareixen en un bosc durant tres dies i en tornar no recorden res del que els ha passat, es desferma una sèrie d'esde-

veniments que obliguen en Victor a enfrontar-se a la cúspide del mal. Desesperat i aterrit, decideix demanar ajuda a Chris MacNeil, l'única persona que ha estat testimoni d'una cosa semblant.

» RETRIBUTION (2023) 20/10/2023

Temàtica: Thriller psicològic

Director: Nimród Antal

Argument: Matt Turner (Liam Neeson) és un home d'èxit de negocis americà que viu a Berlín i fa el que pot per conciliar la seva flamant carrera financera amb les seves responsabilitats familiars. En portar els fills a l'escola un matí, en Matt rep una trucada telefònica d'una veu misteriosa: hi ha una bomba sota el seu seient que detonarà tret que completi una

sèrie de tasques específiques, i ho faci ràpid. Atrapat al cotxe en una cursa a tota velocitat per la ciutat, en Matt ha de seguir les instruccions d'aquest desconegut, que cada cop comporten més perill, en una cursa a contrarellotge per protegir la seva família i resoldre el misteri.

VINE AL CINEMA, VINE A...

Consulteu la cartellera a

www.cinesbagescentre.com

La Xarxa en marxa!

Les televisions locals de Catalunya a La Xarxa, de les quals forma part Canal Taronja de televisió, ja han iniciat el curs reforçant l'aposta pel territori i per conèixer què passa a Catalunya d'una manera descentralitzada. Els esports i els castells també són un referent de la nova programació, així com programes ben diversos entre ells per connectar amb tots els públics.

A partir de les 7 h i gairebé fins a les 9 h, l'actualitat informativa continua cada matí a les televisions locals amb el programa "Notícies en Xarxa Matí", que et permet saber tot allò imprescindible per començar la jornada i sobretot explicat des del territori.

"La Porteria" es manté també a les televisions locals. De dilluns a divendres per les televisions locals, a les 14.30 h, el programa esportiu t'explica tota l'actualitat futbolística del Barça i dels equips catalans de Segona.

De dilluns a divendres, a partir de les 16.30 h i fins les 18.30 h, el programa "Fet a mida" amenitza la primera franja de la tarda dels espectadors de les televisions locals. Una temporada més oferirà entrevistes, propostes i tractarà de temes que interessin al territori. I ho farà amb la voluntat de continuar sent un magazín diferent i fet a mida de tothom! L'informatiu territorial és un altre dels puntals de la programació. A partir de les 18.30 h i durant mitja hora "Torn de tarda" (El 9 TV, Canal Taronja Central, TV Berguedà, Canal Taronja Anoia). I a partir de les 19.30 h és el torn del "180º", un programa que ofereix

una mirada completa de l'actualitat de Catalunya a través del punt de vista dels sis magazins territorials que La Xarxa coprodueix amb les televisions locals. Cada dia en directe els equips desplegats arreu del país expliquen de primera mà quin és el tema més important del seu territori. Els directes d'actualitat en seran els protagonistes.

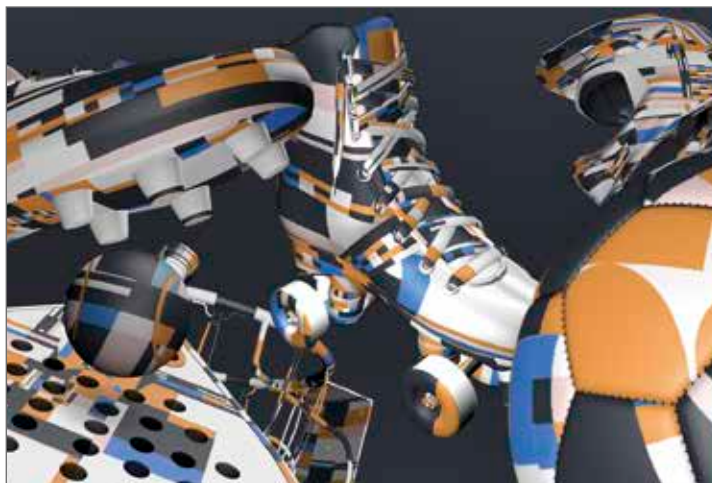
La graella es complementa cada dia amb una oferta diferent en què trobem programes consolidats i d'altres que repeteixen després d'una bona acollida en temporades anteriors. Parlem de programes com "Quina Vellea!" (TV Sabadell, Vallès), "Impuls" (Vallès Visió), "Paisatges encreuats" (Olot Televisió) i "Caminant per Catalunya", "Aventurístic" i "Moving", realitzats tots tres per TV del Ripollès. També "Teló de fons" (Canal Terrassa), que torna amb més cultura. D'altra banda, al llarg de la temporada s'hi aniran incorporant diverses novetats, com el programa "Gent

de riu" (Vallès Visió) o "Rocket Talent Fest" (TAC12), que ens endinsarà en el món dels pallassos i dels circs.

L'esport durant el cap de setmana és una altra de les apostes de les graelles de les televisions locals. El programa "En Joc" torna a les pantalles cada dissabte i diumenge a partir de les 16 h i fins les 20.30 h. Dissabte podràs gaudir dels millors partits de futbol i de bàsquet. Durant tot el cap de setmana estigues informat de tot el que passa en l'àmbit esportiu.

I si vols posar-te a prova i mantenir el teu nivell d'anglès, el programa "The Weekly Mag" torna dissabte a la teva televisió local, però ho fa en un nou horari, de 14.30 a 16 h. Qui també torna és l'equip del "Connecticat", que els diumenges a partir de les 21.30 h et continua explicant les millors històries amb entrevistes i reportatges. També durant el cap de setmana, les televisions locals t'informen de tot allò que passa a través del "Notícies en Xarxa cap de setmana", que s'emet cada dissabte i diumenge a partir de les 20.30 h.

Al llarg d'aquest inici de temporada, les televisions locals continuen l'aposta pel món casteller i per això es fan les diferents retransmissions de les diades castelleres. I els diumenges, a partir de les 22.30 h, gaudeix a la teva televisió del programa "La Diada en 60", un programa resum del més destacat de les darreres actuacions castelleres. ●

Torna l'En Joc

Molt més que un programa d'esports

Dissabtes i diumenges | 16h

ECOVIURE

COMPROMÍS AMB LA SOSTENIBILITAT
MANRESA

16-20 OCTUBRE
JORNADES PROFESSIONALS
21 I 22 OCTUBRE
FIRA

Més
informació:
ecoviure.cat

Organitza:

Fundació
Turística i Fires
de Manresa

Generalitat
de Catalunya

Diputació
Barcelona

Cambrà de Comerç
de Manresa

CONSORCI DEL BAGES
PER A LA GESTIÓ DE RESIDUS

AIGÜES MANRESA

Escola
Agrària
Manresa

MANRESA
Cor de Catalunya